

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра «Бізнес-консалтингу та міжнародного туризму»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри, к.е.н., доцент

_____ Сергій КАРМАН

«_____» _____ 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КОН'ЮНКТУРА ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»
за ОПП Готельно-ресторанна справа
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет агротехнологій та екології

Робоча програма навчальної дисципліни «Кон'юнктура галузевого ринку» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» за ОПІ Готельно-ресторанна справа (на основі повної загальної середньої освіти). Мелітополь, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. 2020. 12 с.

Розробник: к.е.н., доцент Тетяна КРАСНОДЄД

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 року

Завідувач кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

к.е.н, доцент _____ Сергій КАРМАН

Схвалено методичною комісією факультету агротехнологій та екології зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» за ОПІ Готельно-ресторанна справа (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 року

Голова, доцент _____ Олена ГРИГОРЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 3	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		2	3
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 2 год. самостійної роботи студента – 4,7 год.	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	10 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	70 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Кон'юнктура галузевого ринку» вивчається за програмою навчання першого освітнього рівня «Бакалавр» здобувачами спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», є обов'язковою.

Вивчення курсу здобувачами готельно-ресторанного напряму ЗВО є своєчасним та актуальним як для реалізації програмних результатів освітньо-професійної програми, так і для формування фахових компетенцій майбутніх працівників туристично-культурного та готельно-ресторанного сервісу.

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних знань і практичних навичок з дослідження кон'юнктури галузевого ринку, зокрема ринку готельно-ресторанних послуг.

Відповідно **завданнями** є:

- розкриття теоретичних понять та підходів в дослідженні галузевих ринків;
- поглиблене вивчення особливостей методології і набуття практичного досвіду організації та проведення аналізу галузевого ринку, зокрема готельних і ресторанних послуг;
- пізнання особливостей роботи з кон'юнктурною інформацією та аналітичного опрацювання даних економічних оглядів галузевого ринку;
- використання сучасних методик для здійснення аналізу та прогнозування коливання попиту та пропозиції на ринку готельних і ресторанних послуг;
- характеристика перспективних стратегій розвитку ринків з метою прийняття адекватних економічній ситуації підприємницьких рішень.

Предметом вивчення дисципліни «Кон'юнктура галузевого ринку» є оволодіння теоретичними знаннями, інструментарієм та методичними прийомами щодо здійснення аналізу галузевого ринку – ринку готельних і ресторанних послуг.

Матеріал курсу представлений двома тематичними блоками. В першому змістовому модулі розглядаються теоретичні основи аналізу кон'юнктури галузевих ринків. У другому висвітлюється основи аналізу кон'юнктури ринку готельно-ресторанних послуг.

В результаті вивчення дисципліни будуть досягнуті наступні **програмні результати навчання**:

РН 4. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.

РН 6. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного та ресторанного бізнесу.

РН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними **компетентностями**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає

застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК 9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ФК 1. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

ФК 2. Здатність організувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.

ФК 3. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни.

ФК 4. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.

ФК 5. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

ФК 6. Здатність проектувати технологічний процес.

виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (зкладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства.

ФК 7. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.

ФК 8. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організувати споживання готельних та ресторанних послуг для різних сегментів споживачів.

ФК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності.

ФК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

ФК 15. Здатність моделювати технологічний ланцюг та умінь організувати процеси виробництва і надання послуг закладами ресторанного господарства, відповідно до технологічних властивостей і наявності сировини.

ФК 16. Здатність організувати простір та формувати дизайн-концепції об'єктів сфери гостинності.

Soft skills:

- уміння проявляти критичне, самокритичне, креативне мислення;
- уміння презентувати інформацію та прилюдно виступати;

- уміння аналізувати ситуацію, планувати процес, приймати рішення;
- здатність спілкуватися, відстоювати позицію, управляти командою;
- здатність демонструвати навички самостійної роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ КОН'ЮНКТУРИ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ

Тема 1. Поняття кон'юнктури та теоретичні засади функціонування галузевого ринку

- 1.1. Поняття економічної та ринкової кон'юнктури
- 1.2. Основні види економічної кон'юнктури та їх характеристика
- 1.3. Роль та завдання кон'юнктурних досліджень ринку
- 1.4. Поняття, предмет дослідження та завдання аналізу галузевих ринків
- 1.5. Класифікація, структура та типи галузевих ринків

Література: [1; 6; 8; 9; 14]

Тема 2. Організаційно-економічні основи функціонування ринку послуг

- 2.1. Теоретичні засади функціонування ринку послуг
- 2.2. Особливості ринку послуг
- 2.3. Інфраструктура ринку послуг
- 2.4. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України

Література: [1; 2; 4]

Тема 3. Туристичний ринок як основа функціонування об'єктів готельно-ресторанної індустрії

- 3.1. Поняття, особливості та місткість ринку міжнародного туризму
- 3.2. Дослідження та кон'юнктура туристичного ринку. Вивчення туристичного попиту
- 3.3. Заклади розміщення туристів
- 3.4. Готелі в туристичній індустрії
- 3.5. Підприємства харчування. Ресторани
- 3.6. Нересторанні заклади харчування

Література: [4; 10; 11]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. КОН'ЮНКТУРА РИНКУ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ

Тема 4. Основні поняття та елементи ринку готельно-ресторанних послуг

- 4.1. Поняття та особливості ринку готельно-ресторанних послуг
- 4.2. Основні елементи ринку готельно-ресторанних послуг
- 4.3. Попит: поняття, закон та нецінові чинники впливу
- 4.4. Пропозиція: сутність, закон та нецінові чинники впливу
- 4.5. Зміна попиту та пропозиції під впливом ціни

Література: [1-3; 6; 13]

Тема 5. Основи аналізу і прогнозування ринку готельно-ресторанних послуг

- 5.1. Підходи щодо дослідження кон'юнктури готельно-ресторанного ринку
- 5.2. Методи аналізу і дослідження ринку готельно-ресторанних послуг
- 5.3. Сценарний метод прогнозування кон'юнктури ринку
- 5.4. Визначення ємності ринку
- 5.5. Визначення частки ринку та рівня конкурентоспроможності закладу

Література: [2; 8; 12; 13; 14]

Тема 6. Україна у контексті світового ринку туризму та готельно-ресторанних послуг

- 6.1. Основні тенденції розвитку світового туризму
- 6.2. Основні напрями розвитку туризму в Україні
- 6.3. Вплив процесів глобалізації на кон'юнктуру світового ринку готельних і ресторанных послуг
- 6.4. Світовий ринок ресторанных та готельних послуг
- 6.5. Стан та перспективи України на світовому ринку готельних і ресторанных послуг

Література: [3; 5; 7; 11; 13]

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Но мер ти жн я	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин			СР С	
			лк.	лаб.	пр.		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ КОН'ЮНКТУРИ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ							
1	Лекція 1	Тема 1. Поняття кон'юнктури та	2	-	-	-	-

		теоретичні засади функціонування галузевого ринку						
	Самостійна робота	Тема 1. Поняття кон'юнктури та теоретичні засади функціонування галузевого ринку	-	-	-	5	-	
2	Практичне заняття 1	ПЗ по темі 1. Поняття кон'юнктури та теоретичні засади функціонування галузевого ринку	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота	Тема 1. Поняття кон'юнктури та теоретичні засади функціонування галузевого ринку	-	-	-	5	3	
3	Лекція 2	Тема 2. Організаційно-економічні основи функціонування ринку послуг	2	-	-	-	-	
	Самостійна робота	Тема 2. Організаційно-економічні основи функціонування ринку послуг	-	-	-	5	-	
4	Практичне заняття 2	ПЗ по темі 2. Організаційно-економічні основи функціонування ринку послуг	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота	Тема 2. Організаційно-економічні основи функціонування ринку послуг	-	-	-	5	3	
5	Лекція 3	Тема 3. Туристичний ринок як основа функціонування об'єктів готельно-ресторанної індустрії	2	-	-	-	-	
	Самостійна робота	Тема 3. Туристичний ринок як основа функціонування об'єктів готельно-ресторанної індустрії	-	-	-	5	9	
6, 7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I	-	-	-	10	-	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовим модулем I	-	-	-	-	10	
Всього за змістовий модуль 1 – 45 год.			6	-	4	35	35	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. КОН'ЮНКТУРА РИНКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ								
8	Практичне заняття 4	ПЗ по темі 4. Основні поняття та елементи ринку готельно-ресторанних послуг	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота	Тема 4. Основні поняття та елементи ринку готельно-ресторанних послуг	-	-	-	5	4	
9	Лекція 5	Тема 5. Основи аналізу і прогнозування ринку готельно-ресторанних послуг	2	-	-	-	-	
	Самостійна робота	Тема 5. Основи аналізу і прогнозування ринку готельно-ресторанних послуг	-	-	-	5	-	
10	Практичне заняття 5	ПЗ по темі 5. Основи аналізу і прогнозування ринку готельно-ресторанних послуг	-	-	2	-	5	

	Самостійна робота	Тема 5. Основи аналізу і прогнозування ринку готельно-ресторанних послуг	-	-	-	5	3
13	Лекція 6	Тема 6. Україна у контексті світового ринку туризму та готельно-ресторанних послуг	2	-	-	-	-
	Самостійна робота	Тема 6. Україна у контексті світового ринку туризму та готельно-ресторанних послуг	-	-	-	5	-
14	Практичне заняття 6	ПЗ по темі 6. Україна у контексті світового ринку туризму та готельно-ресторанних послуг	-	-	2	-	5
	Самостійна робота	Тема 6. Україна у контексті світового ринку туризму та готельно-ресторанних послуг	-	-	-	5	3
15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II	-	-	-	10	-
	ПМК II	Підсумковий контроль за змістовим модулем II	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 45 год.			4	-	6	35	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.							100

* 11, 12 тижні – навчальна практика

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

1. Поняття економічної та ринкової кон'юнктури
2. Основні види економічної кон'юнктури та їх характеристика
3. Роль та завдання кон'юнктурних досліджень ринку
4. Поняття, предмет дослідження та завдання аналізу галузевих ринків
5. Класифікація, структура та типи галузевих ринків
6. Теоретичні засади функціонування ринку послуг
7. Особливості ринку послуг
8. Інфраструктура ринку послуг
9. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України
10. Поняття, особливості та місткість ринку міжнародного туризму
11. Дослідження та кон'юнктура туристичного ринку. Вивчення туристичного попиту
12. Заклади розміщення туристів
13. Готелі в туристичній індустрії
14. Підприємства харчування. Ресторани
15. Нересторанні заклади харчування

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

1. Поняття та особливості ринку готельно-ресторанних послуг
2. Основні елементи ринку готельно-ресторанних послуг
3. Попит: поняття, закон та нецінові чинники впливу
4. Пропозиція: сутність, закон та нецінові чинники впливу
5. Зміна попиту та пропозиції під впливом ціни
6. Підходи щодо дослідження кон'юнктури готельно-ресторанного ринку
7. Методи аналізу і дослідження ринку готельно-ресторанних послуг
8. Сценарний метод прогнозування кон'юнктури ринку
9. Визначення ємності ринку
10. Визначення частки ринку та рівня конкурентоспроможності закладу
11. Основні тенденції розвитку світового туризму
12. Основні напрями розвитку туризму в Україні
13. Вплив процесів глобалізації на кон'юнктуру світового ринку готельних і ресторанних послуг
14. Світовий ринок ресторанних та готельних послуг
15. Стан та перспективи України на світовому ринку готельних і ресторанних послуг

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андрейченко А.В., Горбаченко С.А., Грінченко Р.В., Карпов В.А., Кучеренко В.Р. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник.– Одеса: ОНЕУ. 2014. 345 с.
2. Баумгартен В.Л. Маркетинг готельного підприємства 2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://stud.com.ua/75768/turizm/marketing_gotelnoغو_pidpriyemstva
3. Богдан Н. М. Конспект лекцій з курсу «Моніторинг світового ринку готельних та ресторанних послуг» (для студентів усіх форм навчання напрямів підготовки 6.140101 – Готельно-ресторанна справа, 6.140103 – Туризм, 6.030601 – Менеджмент) / Н. М. Богдан ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. 2016. 68 с.
4. Бриль К. Г. Опорний конспект лекцій з курсу «Туроперейтинг» для студентів всіх форм навчання напряму підготовки 242 «Туризм» - Чернігів: ЧНТУ. 2017. 249 с.
5. Гірняк Л.І., Глагола В.А. Сучасний стан, перспективи та тенденції розвитку ресторанного господарства в Україні. Економіка та управління підприємствами. 2018. №16. С. 71-76.
6. Економіка галузевих ринків: Навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «051 Економіки», освітніх програм «Економіка та економічна політика», «Економіка та право», «Економіка підприємства» / Упорядники Ігнатюк А.І., Колоша В.В., Коваленко О.Я.– К. 2018. 44 с.
7. Заблоцька Р. О. Світовий ринок послуг : підручник / Заблоцька Р. О. – Київ : Знання. 2004. 280 с.

8. Іванова Л. О. Кон'юнктура ринків : навч. посібник / автори Іванова Л. О., Музика О. М. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. 447 с.

9. Ігнатюк А. І. Економіка галузевих ринків: навчальний посібник / А. І. Ігнатюк. – К. : ВПЦ "Київський університет". 2015. 448 с.

10. Краснодєд Т.Л. Міжнародний туризм. Конспект лекцій для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 «ТУРИЗМ» ОР «Бакалавр». Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. 2021. 157 с.

11. Краснодєд Т., Захарченко О., Попова Т., Почерніна Н. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ/ *Socio-economic and management concepts: collective monograph* / Krupelnytska I., – etc. – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2021. 660 p. Available at : DOI-10.46299/ISG.2021.MONO.ECON.IURL

12. Краснодєд Т.Л., Попова Т.В. Основні показники розвитку туристичної індустрії України. Електронний науково-практичний журнал. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління* / Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. 2021. № 4(31). URL: <https://www.easterneurope-bm.in.ua/index.php/vipusk-31-2021>

13. Нечаюк Л.І., Нечаюк Н.О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент. 3-є видання: Центр навчальної літератури (ЦУЛ). 2020. 344 с.

14. Оболенцева Л. В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник/ Л. В. Оболенцева; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ. 2010. 249 с.

Додаткова:

1. Дурович А.П. Маркетинг в туризме: Учебное пособие / А.Я. Дурович. — Минск: Новое знание, 2003. - 496 с.

2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.

3. Кабушкин Н. И. Менеджмент гостиниц и ресторанов : учебник / Кабушкин Н. И., Бондаренко Г. А. – [3-е изд., перераб. и доп.] – Минск : Новое знание, 2003. – 368 с.

4. Мальська М. Я., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. — Л.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. — 360 с.

5. Мальська М. Я., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія і практика: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 424 с.

6. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

7. Саак А.Е. Менеджмент в социально-культурном сервисе и туризме: учеб. пособие/ А.Е. Саак, Ю.А. Пшеничных. – СПб.: Питер, 2007. – 512 с.

8. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: навчальний посібник. - К.: Атіка, 2006. – 264 с.

9. Довідник КЗЕП 2012/ КЛАСИФІКАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ПОСЛУГ 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://dovidnyk.in.ua/directories/kzep-2012/04>

10. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР

11. Закон України „ Про внесення змін до закону України „Про туризм” від 18.11.2003 р. №1282-IV

12. ГОСТ Р 50690-2000 «Организація туристської діяльності. Туристські послуги. Загальні вимоги»

13. ГОСТ Р 50644-94 „Туристско-экскурсионное обслуживание. Требования по обеспечению безопасности туристов и экскурсантов”

14. ДСТУ 4268:2003 „Засоби розміщення”

15. ЛІЦЕНЗІЙНІ УМОВИ провадження туроператорської та турагентської діяльності, затверджені Наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Міністерства культури і туризму України від 11.09.2007 № 111/55

16. Інші діючі нормативно-правові акти, періодичні видання (журнали, збірники наукових праць тощо), монографії, статистичні довідники та ін.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>

2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

3. Методичний кабінет кафедри БКМТ

4. Сайт кафедри БКМТ <http://feb.tsatu.edu.ua/department/department-of-economics/>

5. Джерела Інтернет